

FOLYÓIRAT

a perenkivüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára.

A magyarországi királyi közjegyzők közlönye.

→ Kiadja a magyarországi kir. közjegyzők országos egylete. ←

Szerkeszti Dr. CHARMANT OSZKÁR fiumei kir. közjegyző.

Előfizetési ár
egész évre 5 forint, félévre 3 forintSzerkesztőség és kiadóhivatal
Fiume Riva Szápáry 8 sz. a.

Megjelenik havonként egyszer.

TARTALOM: Viszhang a paksi jajszóra. — A helyettesítés bejelentése. — Az új örökösödés eljárás 62. és 63. §§-ai. — Az örökösödési eljárás 94. §-a. — Vegyesek.

Viszhang a paksi jajszóra.

A perenkivüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára szerkesztett folyóirat minden egyes idej számának megjelenésekor vártam, hogy be fogkövetkezni, a vidéki közjegyzők feljajdulása az új örökösödési eljárás miatt. Nem a súlyosított ügykör és a szaporodott teendők tekintetében felmerülhető panaszukat értem ez alatt, mert ezeket a halmozott teendőket mi közjegyzők nemes hivatásunk élvzetében teljes ügyszeretettel vesszük vállainkra és készségesen vesszük azon több kiadást is, mely e munkaszaporulattal, irodai személyzet, nyomtatvány és más egyebek miatt jár; de vártam, mert meg kellett jönniök a panaszoknak az új díjszabás tekintetében, mely új díjszabás a tisztán hagyatékokra utalt vidéki közjegyzőket egyenesen a megélhetés kérdésére állítja.

Végre a lap f. é. 3-ik számában megérkezett Tolna megyéből az első «jaj» szó.

És a mit ez a cikkcske elmond nekünk vidéki közjegyzőknek, az mind igaz, azt 3 hó lefolyása alatt mind beigazoltaknak találtuk, csak egyben téved még a cikk írója is, abban t. i., hogy ezentúl a közjegyzők kezébe még egyszer annyi hagyatékok fog kerülni.

Ez állításban alaposan csalódní fog, meg is mondom azonnal miért!

Egyszerűen azért, mert a díjtalan hagyatékokat e szempontból számítás alá venni nem lehet, azon hagyatékokat pedig, melyek valamelyes értékkel bírnak, ezután is, mint eddig, a községi jegyzők, ügyvédek és sajnos még jogosulatlan közegek is örökösödési illetve hagyományi bizonyítvány kiadási törvény útján fogják rendezni, sőt az állapotok annyiban még rosszabbaknak mondhatók, mert eddig legalább ott, hol nem volt hivatalos beavatkozás esete, de a hagyatékot jogok vagy más a hagyatéki eljárást igénylő érdekek (életbiztosítási tőkék, bekebelezett haszonélvezetek, elhalt nevére bekebelezett fenn és fenn nem álló terhek stb.) képezték, nem lehetett a községi jegyzők és ügyvédeknek hirdetményes eljárási uton boldogulni, miután a hirdetményes eljárást a törvény szellemében tisztán csak ingatlanokra rendelte el a törvényszék, jövőre azonban bármely jogi természetű hagyaték örökösödési vagy hagyományi bizonyítvány kiadása kérelmezésével elintézhető lesz.

Én tehát határozottan azt merem állítani, hogy ezután sem lesz több hagyatékunk, mint eddig s a mivel több lesz, az tisztán ingyenes hagyaték lesz, mert ezzel nem érdemes a községi jegyzőnek és ügyvédnek sem vesződni. Ezekre nézve 3 hó alatt nem fognak elintézési lépéseket tenni és akkor hivatalból kerülnek a közjegyzőhöz, vagy hogy mégis keressenek mellette valamit, kérvényi uton fognak hivatalos beavatkozást kérelmezni, a közjegyző pedig tárgyalhatja majd ezeket ingyen.

Hogy ezután sem lesz több hagyatékunk azt már eddig is határozottan megmutatja hivatalos ügykönyvem.

E szerint

1887	Aprilis 1-én	— —	151
1888	» » »	— —	106
1889	» » »	— —	107
1890	» » »	— —	110
1891	» » »	— —	69
1892	» » »	— —	73
1893	» » »	— —	72
1894	» » »	— —	65
1895	» » »	— —	64
1896	» » »	pedig	44 hagyatékom volt.

Mondhatom gyönyörű vigasztaló egy szám sorozat! 1887 óta, tehát 10 év alatt 151 drbról 44 drbra.

Tehát évről-évre hanyatlás! De egyik év hanyatlása sem oly ijesztő, mint az új törvény alatti, mert míg az utolsó 5 évben a számok meglehetősen egyformaságot mutattak és így a közjegyző existenciája kereteit azok alapján be tudta rendezni, az új törvény alapján hanyatlás egyenesen már az existencia alapjait támadja meg.

Hova lenne a szegény vidéki közjegyző (mindig csak a vidéki közjegyzőről beszélek, hogy miért, majd megmondom később) mondom: hova lenne a vidéki közjegyző a törvény ily jóakarata mellett, ha megfeszített munkássággal, szorgalommal nem vitte volna irodája renomméját annyira, hogy legalább a magán megbízások és a jogügyletek szaporodásában talál némi kárpótlást. Egyenesen az anyagi gondok elé állíthatnák, sőt merem állítani, hogy lesznek már most is egyes vidéki közjegyzői, majdnem tisztán hagyatékokra bázisozott állások, melyeknek betöltője már is anyagi gondokkal küzd vagy pedig kénytelen irodai helységének szűkítése, segédei és irnokai egy részének vagy mindnek elbocsátása által kiadásait megszorítani. Ez pedig mégis csak nem kívánatos a közjegyzői állás reputációja érdekében, sőt merem határozottan állítani, hogy egyenesen ezen állás hitelének rovására megy.

Magam is azon ponton vagyok, hogy részben ily rendszabályokat léptessek életbe.

Mert valljuk meg őszintén, hogy minden jóakarattal mellett, mely a kormány illetve törvényhozás részéről több ízben nyilvánított, tényleg évek során át szakadatlanul oly intézkedések léptetnek életbe, melyek ezen állás anyagi oldalát mélyen érintik. Pedig ha valahol e tekintetben állandóságra és biztos alapra szükség van, úgy ez a közjegyzői állásnál van.

20 éves közjegyzői gyakorlatomra visszatekintve, állíthatom hogy évről-évre fogy azon ügykör, mely a hatóságoktól veszi eredetét.

Nem szólok a birói megbízásokról, melyek száma 1879-ben nálam még 107 volt, múlt évben pedig 19 mondd: Tizenkilencz s melyek száma már évek óta nem haladja felül a 30-at.

Nem szólok ezekről azért, mert valószínű, hogy a nép vagyosodása folytán e birói megbízások, melyek közt a végrehajtást szenvedett ingatlanok vételár — felosztása nagy számot tett ki, — általában apadást szenvedtek.

De utalok arra, hogy mióta az új csődtörvény életbe lépett, a közjegyző csődtömeg leltározást és árverést majd soha nem kap, végezvén ujabban mindezen teendőket a bírósági végrehajtók (a közjegyzőnek csak a zár alá vétel jut) és utalok arra, hogy bár a törvény kimondja, hogy fontosabb esetekben az ingatlan árverés közjegyzőkre bízandó, az utolsó 10 év óta a törvényszék, bár nagy-értékű ingatlanokat adatott el részint végrehajtási, részint hagyatéki uton, egyetlen esetben sem talált ingatlan árverést elég fontosnak arra, hogy azt közjegyzőnek adja ki, holott praxisom kezdetén ezek is napirenden voltak.

De a valódi csapás a vidéki közjegyzőkre az új hagyatéki eljárás díjszabása alakjában ütött le.

E tekintetben paksi kartársam teljesen hiven állja elénk a való igazságot.

A régi díjszabás szerint a közjegyző egy 200—500 frtos hagyatékban, mely vidéken leggyakoribb eset, kapott fokozatos díj címén 3 frtot, a leltár, tárgyalási jegyzőkönyv, végrendelet másolatának elkészítéseért mintegy 3 fl. 40 krt és ha a hagyaték telekkönyvi szemlék, anyakönyvi kivonatok, pótleltárak stb. beszerzését tette szükségessé, még 2—3 frtot, összesen tehát 8—9 frt. díjat, ha pedig az ügy bonyolult és nehéz volt, 11—12 frt díjat.

Ma kap 5 frtot, akár egy rövid tárgyaláson végez, akár pedig hosszas előkészületek után többszöri tárgyalás mellett, akár nyugalmas tisztességes emberekkel van dolga, kik szépen megegyeznek fél óra alatt, akár pedig veszekedő, kedély-izgató, durva örökösökkel, kik apróságokon összevesznek és elperelnek egész delelőttöket, sőt egész napokat.

Kérdem, hol itt a méltányosság, hol itt az igazság és lesz-e hivatását oly nemesen felfogó közjegyző, kit e nagy jogtalanság nem fog előbb-utóbb oda terelni, hogy nem törekedik semmit a felek kiegyeztetésére, ami pedig az állam- kincstár és a törvénykezelés érdeke, és nem vesződik óra számra a makranczos felekkel, hanem rövid megbeszélés után felveszi a perre utasító jegyzőkönyvet.

Eddig az ambíció mellett, hogy minél nagyobb % egyezséget hozzon létre, ott állott azon tudat, hogy hiszen fáradozása díjazva is lesz és minél nagyobb idővesztéssel, munkával jár az egyezés létrehozatala, annál magasabb a díjazása is, de ha ma még igen, a jövőben nagyon kétlem, hogy az ambíció oly erős legyen,

hogy a közjegyzővel még más ügyeket is félretétessen és elodáztasson csak azért, hogy ugyanazon csekély díj mellett sokszor az arra legérdemtelenebb örökösöket a perköltség és per esélyeitől megkímélje.

Ha ma még megvan ez a nemes ambíció bennünk, és gondolom, hogy meg is van, a rideg való el fog pár év múlva annyira kedvetleníteni, hogy én nagyon félttem ez ambíció kihaltát.

A fentebbiekben vázolt nagymérvű anyagi hanyatlást még szembetűnőbbé teszi, ha arra gondolunk, hogy az új eljárás életbe lépteig a városokban székelő közjegyzők a városi, mégis csak helylyelközzel csinos összegű hagyatékokat, leltározták is és miután ily leltározás sokszor hosszabb ideig, néha 10 napig is eltartott ily esetben jogositva volt a közjegyző magasabb díjat, esetleg kétszerest is követelni, egy-egy ily hagyaték tehát néha szép díjösszeget hozott a közjegyzőnek a nagy regievel és adóval amúgy is túlterhelt tárczájába.

A városi, 150000 frtos hagyaték, mi ugyan ritka volt, mint a fehér holló, de 20 év alatt mégis csak néhányszor előfordult, hozott a közjegyzőnek, ha hosszas leltározással és egyéb teendőkkel volt összekötve, 280--340 frtot is, ma pedig hoz 235 frtot és hoz akkor is 235 frtot, ha csak tárgyalja, akkor is, ha a bíróság megbízása folytán leltározza is, és a tömeget természeténél fogva esetleg leltározza 2 hétig (ami p. o. egy fűszer vagy más kereskedésnél előfordulhat).

A mily méltánytalan ez a díjszabás, époly igazságtalan a közjegyzőre nézve azon rendelkezés, hogy hacsak a fél a becslési nem kívánja, az ingatlan értéke az adó alapon veendő fel.

Hogy ez nemcsak a kincstárnak fog évenként milliókra menő kárt okozni, hanem a közjegyzőnek is százakra menőt, az már elvitázhatatlan tény.

Épp a napokban került egy hagyaték a kezembe, mely a családdal való privát ismeretségem szerint valódi értékben kitett a legkisebb számítás szerint 44000 koronát és ez a hagyaték becsülve volt 14 ezer néhány száz koronára, tehát majdnem 30000 korona értékben rövidített meg a kincstár és a közjegyző.

A kincstár kára 1 és $1\frac{5}{10}\%$ illetékről lévén szó, kitett (csupán ingatlan lévén a hagyaték) csak ebben az egy esetben 375 frtot, a közjegyzőre nézve pedig 20 frtnál valamivel többet.

Bizony én sem tudok mást tenni, mint paksi kartársammal felkiáltani, hogy csodalátos mikép ebbe a pénzügyministerium belement, hogy ez figyelmét elkerülte és épp annak ellenkezője rendeltek el, mint a mi pár év előtt több ministeri rendeletben a közjegyző lelkére köttetett, hogy t. i. a hagyatékok leltározásánál mindig becslést fogonatosittassanak, mert az adó illetve kataszteri jövedelem alapján való kulcs igénybe vétele csak a kincstár joga, ha a becslés az ezen kulcs szerint kiderülő értéket nem ütné meg, de nem valósítható a hagyatéki eljárásnál állandó becslési eszközül.

Fennebb említettem, hogy miért beszélek én mindig csak a vidéki közjegyzőkről. Idáig jutva el, azt hiszem már minden olvasó kiértette cikkemből, hogy a nagyvárosi közjegyzők, hol a hagyatékok értéke mindig 1000-ekbe megy, hol kis hagyatékok csak nagy elvétve jön elő, bizony egész másképp állnak az új hagyatéki eljárás díjszabályzatával szemben, mert ezeknél a mellékdíj bizony mindig csak mellékdíj volt és az alap díjösszegnek, a hagyatékok értékének magassága folytán, közelébe sem juthatott és miután a most már egyedüli fokozatos díj emelve lett, ezen kartársak nagyon jól jártak és ha a törvény díjszabályzatának fogalmazása reájuk lett volna bizva, akkor sem csinálhatták volna meg jobban.

De hát én ezt nem irigylem tőlük, csak gondoltak volna a szegény vidéki közjegyzőkre is, ha egyáltalán meglettek kérdezve a nagy városokban székelő kamarák e tekintetben.

Megengedem, hogy nem kész akarva történt mindez, de tényleg így van.

Mindezekből pedig egy következtetés kétségtelenül folyik és ez az, hogy a magas kormány az új közjegyzői állások rendszeresítéséhez a legmegfontoltabb körültekintés után fogjon.

A közjegyzői proletariatus réme intse a legnagyobb óvatosságra.

Az új hagyatéki eljárás hatását éveken keresztül ki kell tanulmányozni és csakis a statistika adatai, egybevetve azon ténynyel, hogy ma minden hagyatékok vidéki közjegyzőnek csak felét jövedelmezi mint a régi díjszabás mellett, tehát még egyszer annyi hagyatékok mellett még csak a régi jövedelem van, adhatja meg a biztos alapot új közjegyzői állások rendszeresítésére.

Erős meggyőződésem, hogy a jövő nekem igazat fog adni és ha szaporításokról akarunk beszélni, amit én is a nagy közönség érdekében állónak tartanék némely oly vidéken, hol a közjegyzők

székhelye egymástól nagyon messze van, a közlekedés nehéz és különösen a közjegyzői terület székhelye nem a központ felé esik, erre az alapot csakis a közjegyzői ügykörnek e lapokban már többször hangoztatott kiszélesítése adja meg.

Mihálkovicz Tivadar
győri kir. közjegyző.

A helyettesítés bejelentése.

Bár az 1886. évi VII. t.-cz. 6. §-a nem állapítja meg határozottan, hogy ha a helyettesítés szüksége bekövetkezik vagy megszűnik, ez a kamarának előzetesen bejelentendő-e avagy e formalitásnak utólag is eleget tehet a közjegyző, nem voltam soha kétségben az iránt, hogy a helyettesítés szükségének bekövetkezte esetén az utólagos bejelentés, midőn egyben a helyettesítés megszűnt is bejelentetik, a kamara által elfogadandó. Nem ismerem a közjegyzői kamaráknak e részben követett gyakorlatát, de meg vagyok győződve arról, hogy a tiz kamara közül kilencz bizonyára elfogadja az utólagos bejelentést minden észrevétel nélkül, mert a törvény intézkedéséből, a gyakorlati felfogásból, arra a conclusiora kell jutnunk, hogy az állandó helyettes az egy néhány napra, esetleg a nap bizonyos szakára vagy órájára beállott helyettesítés bekövetkeztét és megszüntét utólag is bejelentheti.

E néhány észrevétel közzétételére dr. Blum Béla pécsi kir. közjegyző úrnak «A közjegyzői törvények magyarázata» czimen megjelent munkájában közölt azon nyilatkozata indított, hogy a helyettesítés szükségének bekövetkezte »természetesen« utólag is bejelenthető.»

Ha már úgy van, menjünk beljebb, mert hiszen ha ez olyan természetes — a mi az én nézetem is — vajjon a szegedi kir. közjegyzői kamara mért követ ellenkező gyakorlatot; kell valami okának lenni, hogy valahányszor a helyettesítés szükségének bekövetkeztét és megszüntét utólag bejelentjük, rendesen szigorú hangon ir

yégzést kapunk, melyben a bejelentés szabálytalannak van kijelentve. Egy ízben, midőn az 1895. január 4—7-éig beállott helyettesítésről január 9-én küldtünk jelentést a szegedi kamara következő végzést hozta: «Miután az 1886. VII. t.-c. 6. §. 3-ik pontja szerint az esetben is, ha a közjegyző előzetesen bejelentette is azon jelöltet, a ki őt betegség vagy távollét esetén helyettesíteni fogja: a helyettesítés szükségének bekövetkeztét s annak megszüntét a kamarának esetről-esetre jelenteni köteles, ezzel ellentétben a közjegyző a helyettesítés bekövetkeztét nem, hanem csak annak megszüntét jelentette be, a mi szabályellenes s esetleg a helyettesített által fölvevett *okiratok érvénytelenségét vonhatja maga után*, a kamara utasítja nevezett közjegyzőt a helyettesítések bejelentésénél való szabályszerű eljárásra, mert hasonló *rendellenesség* esetén az idézett törvény 44. §-a értelmében *bírságot* lesz kénytelen kiszabni. Kmft.»

Elhatároztam, hogy e végzés ellen, mert már előbb a kamarához tett előterjesztésünkben a kamarát nem sikerült meggyőznünk arról, hogy az előzetes vagy azonnal való bejelentés gyakorlatilag keresztül vihetetlen, fölebbezással fogok élni.

A helyettesítés előzetesen csak akkor jelenthető be, ha előre látható a kir. közjegyzőnek 3 napnál hosszabb időre való távozása, annál is inkább, mivel már maga a 8 napnál hosszabb időre való távozás is a kamaránál bejelentendő; de midőn a helyettesítés egy-két napra terjed s a közjegyző elkerülni óhajtja, hogy távollétében, melyet legtöbbször előre nem láthat, okiratok vétessenek föl a helyettes közbenjárása nélkül, tehát a segédek által, lehetetlen az előzetes vagy azonnal való bejelentés, mert azt, hogy ma vagy holnap a közjegyző rögtön megbetegszik, vagy székhelyéről nem hivatalos működés okából távozik, előre nem tudhatni, vagy legalább is nincs idő a bejelentésre, tehát ügyetlenséget követ el az állandó helyettes, ha főnöke akadályoztatását tudva, a közjegyzői teendőket nem végzi el. A szegedi kamara 1894.-ik évben új ügyrendet készített ugyan, de arról szóval sem tesz említést, hogy az ilyen bejelentések mi módon tétessenek, sem arról, hogy e bejelentések micsonda elintézésben részesüljenek. Én a bejelentés célját nem abban látom, hogy a kamara azt «tudomásul» vegye vagy ne vegye, hanem abban, hogy a kamara ellenőrzést gyakorolhasson arra nézve, hogy az 1874. évi XXXV. t. c. 24. §-ának utolsó bekezdésében foglalt rendelkezés meg ne sértessék.

A szegedi kamara felfogása ellenkezik a gyakorlattal, a fizikai lehetőséggel, a törvény rendes értelmezésével, midőn azt kívánja, hogy a helyettesítés előzetesen jelentessék be, vagy midőn kijelenti, hogy a helyettesítés szükségének bekövetkezte és megszűnte együtt be nem jelenthető. Hisz az 1886. évi VII. tc. 6. §-a 3-ik bekezdésében, mert ez az állandó helyettesre vonatkozik, a helyettesítés szükségének bekövetkezte és megszűnte nem pedig «bekövetkezte vagy megszűnte» van s a midőn a törvény esetről-esetre való bejelentést rendel, ezzel nem rendeli azt, hogy a bejelentés előzetesen vagy azonnal történjék, hanem hogy az előre nem látott esetben e körülmény a kamarának tudomására hozandó. Az hogy a helyettesítés bekövetkezte és megszűnte egyidejűleg be nem jelenthető, szót sem érdemel; az pedig, hogy a helyettes által fölvevett okiratok érvénytelenségét vonhatná maga után a *szabályellenes* bejelentés, arra mutat, hogy a szegedi kamara az okiratok érvényességének alapját nem az illető helyettesben illetve annak törvényszerű működésében, hanem abban találja, vajjon a helyettesítés bejelentve volt-e előzetesen vagy sem.

A kir. Curianak fellebbezésemre 3234/95-szám alatt hozott határozata, melyet egész terjedelmében mint elvi jelentőségű határozatot közölni érdemesnek tartok, következő:

«Az idézett keletű és számú határozat neheztelt része részben megváltoztatatik olyképen, hogy annak a bírság alkalmazásainak kilátásba helyezésére vonatkozó része mellőztetik, egyebekben azonban a fölebbezésnek hely nem adatik, mert *ámbar* az 1886. VII. t.c. 6. §-a az iránt tüzetesen nem intézkedik, hogy az abban említett bejelentés mi módon és mily időben eszközöltessék s ez iránt a *kamarai ügyrend sem tartalmaz* semmi szabályzatot, az idézett törvényszakasz szerint mégis kétségtelen, hogy *előre látható hosszabb akadályoztatásnál* a kir. közjegyző úgy az akadály kezdetét, mint annak megszüntét külön-külön bejelenteni köteles, e részben tehát a fölebbezésnek hely nem adható, *azonban ez nem zárja ki azt, hogy rövidebb, egy-két napra terjedő akadályoztatásnál a közjegyző a helyettesítés kezdetét és megszüntét egy beadványban jelentse be*, azt tehát, hogy ily rövidebb akadályoztatások esetében az akadály kezdetét és megszüntét felebbező kir. közjegyző egy beadványban jelentette be, oly mulasztásnak, hogy ezért ellene bírság alkalmazása lenne kilátásba helyezhető, tekinteni nem lehet s pedig annál ke-

vésbbé, mivel jelen esetben az illető kir. közjegyzőnek *állandó helyettese* lévén, akadályoztatása esetén is az ügymenet mi fennakadást sem szenved.»

Ime a kir. Curia határozata egyszerre négy kérdésre felel meg, a mit fölvetettünk: de hallgatással mellőzi azt, hogy a késedelmes bejelentés befolyással van-e az okiratok érvényére vagy sem. S ha figyelemmel átolvassuk e határozatot, nyilván való, hogy a Curia álláspontja, bár nincs szabatosan kifejezve, ugyanaz, a mit dr. Blum Béla kir. közjegyző úr elemzésében találunk. Hangsúlyozza a Curia az előre látható hosszabb akadályoztatásnál, tehát a dr. Blum közjegyző úr által említett rendkívüli helyettesítés alkalmával a kir. közjegyzőre háruló kötelességet, hogy t. i. akkor a helyettesítés bekövetkeztét és megszűntét külön-külön tartozik bejelenteni s viszont az állandó vagyis rendes helyettesessel bíró kir. közjegyzőnek megengedi azt, hogy a rövidebb időre vonatkozó helyettesítés bekövetkeztét és megszűntét egy beadványban jelentse be. De első tekintetre feltűnik továbbá, hogy a Curia egy szóval sem tesz említést arról, hogy a bejelentés körül a késedelem mikor áll be, milyen jogkövetkezményekkel járhat és különösen hogy mit ért a törvény, nek «esetről-esetre» kifejezése alatt. Azzal, hogy az illető közjegyzőnek 2—3 nappal később jelenti be a kamarának a bekövetkezett helyettesítést, úgy hiszem, késedelmesen nem járt el, mert ha nem képez szabálytalanságot, hogy a közjegyző a helyettesítés szükségének bekövetkeztét utólag jelentse be, akkor természetes, hogy a néhány nappal később beküldött jelentés nem tekinthető elkésztetnek annál inkább, mert az 1886. évi VII. t. c. nem fejezi ki, hogy mikor, mely időpontban történjék a jelentés beküldése, sem azt, hogy a két-három nappal később történt bejelentésnek mily következményei lehetnek. Ebből következik, hogy a közjegyző csak akkor jár e szabályellenesen, ha a helyettesítés szükségének bekövetkeztét és megszűntét egyáltalán nem jelenti be.

Dr. Blum Béla közjegyző úr helyesen figyelmeztet arra, hogy míg a közj. nov. 6. §-ának első részében a kamara előleges beleegyezése szükséges a helyettesítéshez, addig a harmadik bekezdésben az előleges beleegyezés mellőzve van; csak hogy a törvény-szakasz szerkezete azt mutatja, hogy az első bekezdés első sora önálló intézkedést tartalmaz, midőn befejezett mondatban kijelenti: «A helyettesítéshez a kamara előleges beleegyezése szükséges». Eb-

ből következik, hogy a nov. 6 §. 3-ik bekezdésében említett «előzetes» bejelentés szintén föltételezi a kamara előleges beleegyezését. Dr. Blum Béla úr azonban a rendkívüli és rendes vagy állandó helyettesítés között a különbséget nemcsak abban találja, hogy a rendkívüli helyettesítéshez a kamara előleges beleegyezése szükséges s hogy ily helyettesítés esetén az az eset, hogy a helyettesítés ideig-óráig tartson, nem képzelhető, hanem abban is, hogy a rendes helyettes távollét vagy betegség esetén fogja helyettesíteni a közjegyzőt. Ez a megkülönböztetés nézetem szerint nem helyes, mert az 1886. évi VII. t. c. 5. §-a a helyettesítést kizárólag távollét és betegség esetén engedi meg. Mindazonáltal e megkülönböztetés is, melynek további fejtegetése már a helyettesítés érdemi részére vezetne, holott célom csupán a bejelentés formai részére vonatkozik, alkalmas indokul szolgál arra, hogy a helyettesítés, midőn a közjegyző állandó helyettesessel bír, utólag is bejelenthető a kamarának s így többet nem lehet kiolvasni a törvényből, mint a mennyi benne van.

Dr. Kollár Győző
zombori kir. közjegyzői helyettes.

Az új örökösödési eljárás 62. és 63. §§-ai.

(Válasz.)

Vannai Gyula kartársunk a jelen folyóirat ez idei 3. számában szóvá teszi a pécsi kir. közjegyzői kamarához tartozó kir. közjegyzők által az 1894: XVI. t. cz. egyöntetű alkalmazása tárgyában megállapított eljárási szabályzatot, nevezetesen annak az új örökösödési eljárás 62. és 63. §§-aira vonatkozó intézkedéseit; annak a nézetnek adván kifejezést, hogy: «ha az összes király közjegyzők ezeket a szakaszokat úgy fogják interpretálni, mint azt a pécsi kir. közjegyzői kamara tette, akkor az örökösök, nevezetesen azok, kik a kir. közjegyző székhelyétől távol laknak, az új örökösödési eljárás-

tól nem nagyon lesznek elragadtatva, sőt azt fogják találni, hogy annak némely intézkedései a méltányossággal, de még az igazsággal is ellenkeznek.» Azt mondja továbbá tisztelt kartársunk, hogy: «a pécsi kir. közjegyzői kamara által elfogadott szabályzat szerint, ha az első tárgyaláson valamennyi örökös meg nem jelent, a kir. közjegyző csak a leltárt, továbbá az örökösöket s azok jogczímét állapítsa meg, *egyebet azonban ne tegyen*, hanem a megjelent örökösöket ezután szépen küldje haza.» A miből arra a következtetésre jut, hogy: «ha a kir. közjegyző egyebet nem tehet, ha nevezetesen a megjelent örökösöket örökösödési nyilatkozattételre föl nem szólíthatja és a tett nyilatkozatot a jegyzőkönyvbe föl nem veheti, nem fogja a kir. közjegyző tudni, hogy a megjelent örökösök elösmerik-e egyáltalában a meg nem jelentnek örökösödési jogát, illetve annak a hányadát.»

Engedjen meg a mi igen tisztelt kartársunk, hogy arra figyelmeztessen, miszerint kiindulási pontja, a mire kifogásait alapítja, téves. Eljárási szabályzatunk nem azt mondja, hogy a közjegyző «csak» a leltárt, továbbá az örökösöket s azok jogczímét állapítsa meg «egyebet azonban ne tegyen». Ezt a mi eljárás szabályzatunk nem mondja. Hanem azt mondja ki, hogy «a közjegyző a megjelent érdekeltek közbenjöttével megállapítja a leltárt, továbbá az örökösöket és azoknak a jogczímét, *csak az osztály kérdésére nem terjeszkedik ki*, mert ehhez valamennyi érdekeltnek az egyértelmű megállapodása szükséges.» Ez egészen más, mint a mit nekünk a mi igen tisztelt kartársunk imputál. Mert akkor, a mikor a kir. közjegyző «a megjelent érdekeltek közbenjöttével» állapítja meg a leltárt, az örökösöket és azoknak a jogczímét: ebben implicite benne vannak úgy a hagyatéki vagyona, mint az örökösök jogaira vonatkozó «örökösödési nyilatkozatok,» tehát az is, vajjon elösmerik-e a megjelentek elmaradt örökösnek az örökös jogát, vagy sem. Sőt benne foglaltatik az örökösödési hányad is, mert az az örökösök megállapítása, az örökhagyóhoz való rokonsági viszonynak az egyes törzseknek és ízeknek az egyidejű megállapításával történhetik meg csupán: úgy, hogy a mikor a megállapított örökösök a jegyzőkönyvben felsoroltatnak, egyúttal feltüntetendő az e viszonyból folyó hányad is (1894: XVI. t.-cz. 55. § 5 pont). Látni való, hogy eljárás szabályzatunknak azok a rendelkezései, a melyeket most szó szerint idéztem, magukban foglalják azokat az örökösödési nyilat-

kozatokat is, a melyeknek a hiányát igen tisztelt kartársunk fölpanaszolja.

Igen ám, de azt kérdezi már most a mi igen tisztelt kartársunk, hogy: «ha az első tárgyaláson megjelent örökösök örökösödési nyilatkozatot tettek, miért kellene őket, ha osztály eszközlése nincs szándékukban, egy meg nem jelent örökös miatt újból megidézni?» Hogy erre a kérdésre is megadhassuk a választ, tisztába kell hoznunk a törvény 62. és 63. §§-ainak az értelmét. Mit gondol, igen tisztelt kartárs úr, vajjon mi a tulajdonképeni értelme ennek a két szakasznak? Nem lehet az más, mint az, hogy a szabályszerű idézésre már az első tárgyaláson megjelent örökösöknek a rendelkezési joga szemben az elmaradt örökösrel biztosított. Ezt tanúsítják a 62. §-nak ezek a szavai: «a tárgyalást az ő (az elmaradt örökös) távollétében is meg fogják tartani s annak az eredményéhez (a megjelent örökösök megállapodásához) képest az örökség osztatlanul, vagy megosztva fogjátadatni.» Épen így a 63. §-nak ezek a szavai: «hogy meg nem jelenése esetében igényeit a hagyaték tárgyalása során nem fogják figyelembe venni.» Mászavakkal, csak a második tárgyaláson nyerik el az első tárgyalásra megjelent örökösök azt a jogot, hogy a hagyaték miként leendő átvétele tárgyában rendelkezzenek. Csak a második tárgyaláson nyilatkozhatnak az iránt, vajjon osztatlanul vagy megosztva veszik-e át a hagyatékot. Csak itt rendelkezhetnek az elmaradt örökösnek minden további meghallgatása nélkül az osztályegység módozatairól, a beszámítás és egyéb idetartozó kérdésekről. A 62. és 63. §§-nak ezek a rendelkezései pedig folynak az 58. §-nak abbeli rendelkezéseiből, hogy: «az örökösök, a mennyiben vagyonszösségben akarnak maradni, annak a feltételeit egyezség útján megállapíthatják» és hogy: «az osztályt mindazok kérhetik, a kiket szerződésnél, végrendeletnél vagy törvénynél fogva örökösödési jog illet.» Ezt a jogot az az örökös, a ki szabályszerűen meg volt idézve, de az első tárgyaláson meg nem jelent, pusztán elmaradása következtében el nem vesztheti, mert az ilyen rendelkezést nevezhetnők a mi igen tisztelt Kartársunk szavai szerint olyannak, a mely «a méltányossággal, de még az igazsággal is ellenkezik». Azért kötik a 62. és 63. §§-ok az elmaradt örökös ezen jogának az elvesztését a joghatály terhe mellett ismételt idézéshez és ezért válnak az első tárgyaláson megjelent örökösök csakis ezen joghatály terhe mellett

időzésben kitűzött második tárgyaláson és nem előbb, a hagyaték miként való átvételének az uraivá.

Ennek a szabad rendelkezési jognak a gyakorolhatása végett kell tehát az első tárgyaláson megjelent örökösöket is megidézni a második tárgyalásra; mert azt, hogy osztály eszközlése nincs szándékban, vagyis, hogy a hagyatékot osztatlanul akarják átvenni, a törvény rendelkezései szerint csakis a második tárgyaláson jelenthetik ki. És ime ebben meg van adva a válasz a második kérdésre is.

Az, hogy az első tárgyaláson megjelent örökösök azután a második tárgyalásra megidéztesük folytán megjelennek-e vagy sem, ez az ő szabad belátásukra marad bízva. Ha nem jelennek meg, ebben az elmaradásukban egy oly tényt lehet fölismeri, melylyel hallgatólag azt az akaratukat fejezik ki, hogy ők a hagyatékot az első tárgyaláson igazolt örökösöknek osztatlanul kívánják átadni. Az akaratnyilvánítás tudvalevőleg hallgatólag tényekben is nyilvánulhat. És épen, mert a gyakorlat ily esetet is fog, még pedig elég gyakran, fölszínre vetni, tartották a pécsi kamarához tartozó közjegyzők szükségesnek, az egyöntetűség szempontjából, eljárási szabályzatukban erről az esetről is eleve rendelkezni, a midőn kimondatik, hogy: «ha az újabb tárgyaláson egyik sem jelennek meg az örökösök közül: a közjegyző egy hivatalos (telek által alá nem írt) folytatásban ennek a körülménynek a megállapítása mellett az íratokat azzal terjeszti be a bírósághoz, hogy a hagyaték a első tárgyaláson igazolt örökösöknek osztatlanul átadassék.»

Végeredményképen tehát oda concludálhatunk, hogy az első tárgyalásra megjelent örökösök igenis megidézendők, de megjeleniök nem kell. Megidézendők, hogy szabad rendelkezési jogaikat, a hagyaték átvétele kérdésében gyakorolhassák. De elmaradhatnak, ha hallgatólag akarják kifejezésre juttatni azt, hogy nekik a hagyaték osztatlanul átadassék.

Messze vezetne, ha az első tárgyaláson megjelent örökösök újbóli (s joghatály nélküli) megidézésének szükségét az első tárgyalásról elmaradt örökösnek a törvény 58. §-ában biztosított jogai szempontjából is legyőzni akarnám. Pedig épen ennek a jognak a gyakorlására akar a törvény az elmaradt, de a második tárgyalásra megjelent örökösnek módot adni akkor, a mikor az első tárgyalásra megjelent örökösöknek újbóli megidézését contemplálja. Mert

a második tárgyaláson az osztály megtételét, vagy a vagyonközösség feltételeinek a megállapítását az első tárgyalásról elmaradt, de most megjelent örökös kérni jogosítva van. Ezt a jogot csak akkor vesztené el, ha a második tárgyalásra sem jelennek meg. Hová vezetne most már, hogy ha erre a második tárgyalásra az első tárgyaláson megjelent örökösök még csak meg sem idéztetnének? Illusoriussá válnék az 58. §-adta joga az örökösnek, ha azoknak az újbóli megidéztesése teljesen elmaradna. De így, ha megidéztesnek és nem jelennek meg, ezzel a hallgatólagos tényükkel már kifejezték ebbeli akaratukat, hogy a hagyatékot osztatlanul veszik át és ehhez az első tárgyalásról elmaradt örökös hozzájárulhat. Osztály pedig ebben az esetben csak azért nem fogantatosítható, mert ehhez a törvény az összes érdekelteknek *egyértelmű* hozzájárulását követeli, a mi a második tárgyalásra meg nem jelent örökösök hallgatólagos akaratnyilvánítása ellenére immár nem érhető el.

Mindezek után, úgy vélem, a pécsi közjegyzői kamarához tartozó kir. közjegyzők teljes megnyugvással alkalmazhatják az ő eljárási szabályzatukat, a mely a törvény alapján áll és úgy az igazságnak, valamint a méltányosságnak mindenképen megfelel.

Sőt a mi igen tisztelt kartársunk intelme daczára sem látjuk be, hogy miért ne fognák «az összes kir. közjegyzők,» s ezek között ő maga is, az 1894: XVI. t. cz. 62. és 63. §§-ait úgy interpretálni, mint azt a pécsi kir. közjegyzői kamara tette.» Ámbátor távol állatt tőlünk eljárási szabályzatunk területét szélesebbre vonni a pécsi kir. közjegyzői kamara területénél.

Dr. Blum Béla
pécsi kir. közjegyző.

Az örökösödési eljárás 94. §-a.

«Jogi fejlődésünk visszahanyatlásának oka és bizonyítéka ez a törvényszakasz» ezen határozott állítással vezeti be Bölöny László ügyvéd úr ezen folyóirat márczius havi számában a fenti czimen közölt cikkét. Miután pedig én ezen szakaszban ennek épen az ellenkezőjét fedeztem fel: ugyan azon czimen kérek helyet soraimnak, hogy ezen állításomat be is igazolhassam.

A tisztelt cikkíró urral ellenkezőleg el merem mondani, hogy épen ezen szakasza az 1894: XVI. t.-cikkeknek is egyike azoknak, melyet a gyakorlati életben is mindenki örömmel üdvözölhetett, mert az nemcsak hogy visszafejlődést nem tartalmaz, sőt egyenesen haladást képez a régi állapotokhoz képest.

Annakelölte azon esetben, ha az örökösök a hagyatéktárgyalás előtt a hagyatéki ingatlanok közül valamit eladtak és a tárgyalás folyamán kérelmezték, hogy a tulajdonjog örökhagyóról közvetlenül a vevőre kebeleztessék be, igenis ki voltak téve annak, hogy, jöllehet minden előfeltétel megvolt, a hagyatéki bíróság az ily módon eladott ingatlanok tulajdonját mégis az örökösök nevére kebeleztette be.

Ezen tapasztalat szülte az e tárgyban 1872. évi augusztus hó 31-én kibocsátott igazságügyministeri körrendeletet is, mely utasította a hagyatéki bíróságokat, hogy ilyen esetben, «az eladott ingatlanok tulajdonját az örökösök mellőzésével közvetlenül a vevő nevére kebeleztessék be» illetve, mint azt egy későbbi konkrét eset alkalmával kinyilatkoztatta, hogy «a kellő jóváhagyással ellátott szerződést a tulajdonjog bekebelezhetése végett a vevőnek adják ki.» S mindezek daczára, különösen ha az örökösök között kiskorúak is voltak érdekelve, megtörtént s erre is példákat hozhatnék fel, hogy az árvaszék az adásvétel elbírálásába bele sem ment, az összes iratokat azzal küldvén vissza a kir. közjegyzőnek, hogy ő csak a tárgyalással s nem egyszersmind eladással is bizta meg a közjegyzőt! !....

Igy állottak a dolgok az 1894: XVI. t. cz. életbe lépte előtt. Az eljárásra vonatkozó fogyatékos szabályok szét voltak szórva különböző törvények és rendeletekben úgy, hogy még a mindennap ezen ügyekkel foglalkozóknak is nehéz volt e zürzavarban eligazodni.

S vajjon most, az 1894: XVI. t. cz. életbe lépte után, van-e okunk olyan keserű panaszokra és kifakadásokra, mint azt a tisztelt cikkíró úr teszi?

Nézetem szerint épen nincsen. Mert, ha ezen törvény semmi egyebet sem tartalmazna, mint az előbb elszórtan volt intézkedéseknek teljes és egységes összefoglalását és rendszeres csoportosítását: már akkor is nagyban megkönnyítette volna a gyakorlati alkalmazás munkáját. Hogy pedig ennél sokkal többet tett, az ma már kétségtelen.

De visszatérek a 94. §-hoz, mert célóm Bölöni ügyvéd urat meggyőzni, hogy ezen szakasz nem oly «veszedelmes surrogatum» s a mellett legkevésbé sem fölösleges.

A tisztelt cikkíró ur azon szavaiból, melyekben ezen szakasz tartalmát akként reprodukálja, hogy «a hagyatéki bíróság *beleegyezhetik* abba, hogy a hagyatéktárgyalás folyamán eladott ingatlanok tulajdonjoga az örökhagyóról egyenesen a vevő javára kebeleztessék be, azt látom, hogy a tisztelt cikkíró úr ezen 94. §-nak csakis első pontjára tekintett azon következtetésében, hogy a beleegyezés meg is tagadható. Teljesen igazat adok a tisztelt cikkíró úrnak, ha azt állítja, hogy ezen *következtetése* nincs logikai okoskodás híján; ha ezen szakasznak csak az első mondatára vetek ügyet, magam is azon nézetben volnék, hogy az a multhoz képest visszafejlődést tartalmaz.

Azonban a szakaszt végig olvasva már a második mondat kezdetén azt találom, hogy: «a *beleegyezés megadandó, ha . . .*» stb. Nos ebből már nem következik, hogy a beleegyezés minden esetben a bíró kénye kedve szerint meg is tagadható.

Tehát itt is érvényesül azon arany szabály, hogy qui bene distinguit, bene docet.

Mielőtt e szakasz tartalmát bonczolgatnám, szükségesnek vélem utalni a tekvirtás 71. §-ra, mely szerint bekebelezésnek vagy előjegyzésnek csak azon esetben van helye, ha az, a ki ellen valamely jog megszerzése, átváltoztatása vagy megszüntetése kieszközlendő: «a kérvény benyújtásakor mint a jószág tulajdonosa bekebelezve vagy előjegyezve van, vagy legalább egyidejűleg bekebeleztetik vagy előjegyeztetik.»

Ezen szabály alól több kivétel van, melyek egyikét tartalmazza a 73. §, mely szerint «ha valamely hagyatékhoz tartozó ingatlan jószág vagy nyilvánkönyvi jog a hagyaték átadása előtt a tárgyalási hatóság beleegyezésével eladatik, vagy átengedtetik: az átvevő nyilvánkönyvi bejegyzése közvetlenül az örökhagyó után történik.»

Ott, a hol az örökös az örökséget önhatalmúlag birtokba nem veheti, hanem annak megszerzése az additio útján történik: ott a tekvirtás 73. §-ban említett *beleegyezés* szó szerinti értelemben vehető. De nálunk az ipso iure öröklési elv mellett, a hol az örökös az örökséget annak megnyiltával ipso facto megszerzi, ezen bele-

egyezés nem ilyen értelemben veendő s nem ilyen értelemben veszi az örökösödési eljárás 94. §-a sem, midőn kimondja, hogy a hagyatéki bíróság a közvetlen bekebelezésbe beleegyezhetik «annak igazolásául, hogy az ahhoz járult személyeken kívül más személyeknek az örökösödési eljárás során figyelembe veendő érdekét nem érinti.»

Ebből következik, hogy nálunk ezen hagyatékbirósági *beleegyezés* nem áll másból, mint annak igazolásából, hogy a szerződésnél eladói minőségben szereplők örökhagyó kizárólagos örökösei vagy legalább olyanok, a kik örökhagyó rendelkezéseit is figyelembe véve, az eladott ingatlan, mint kizárólag őket illető vagyon felett rendelkezni jogosítvák. Ezen beleegyezés csak bizonyítása annak, hogy örökhagyó azon jogai, melyeket a kérdéses ingatlanra nézve birt: az eladókra és nem másokra szállottak át.

Maga a tisztelt cikkíró úr is elismeri, hogy «minden józan okosság szerint a hagyatéki bíróság hatáskörébe tartozik megvizsgálni, ellenőrizni, hogy csak örökhagyó valóságos hagyatéka irassék a leltárba, hogy csak a valóságos örökös konkurálhasson az örökséghez, hogy a kiskorú cselekményét gyámhatósági jóváhagyáshoz utasítsa».... s abban is igaza van, midőn így folytatja: «ha a hagyatéki bíróság tisztába hozta a hagyatéki vagyon miségét és mennyiségét, valamint az örökösök kilétét, akkor az örökös további rendelkezéséhez nem lehet semmi szava».

Hiszen ugyanezt és nem többet tesz és kíván a 94. § is.

Mert abban már téved a tisztelt cikkíró úr, midőn azt állítja, hogy ezen szakasz szerint *az eladás* függ a hagyatékbiróság beleegyezésétől s hogy az «korlátolja az állampolgárok legkitünőbb jogát, a tulajdon feletti szabad rendelkezést.» Az egész 94. §-ban nem tudtam felfedezni olyan rendelkezést, melyben a hagyatéki ingatlan *eladásához* kívántatik a hagyatékbiróság beleegyezése. *Nem az eladás meg vagy meg nem engedése képezi itt az elbírálás tárgyát, hanem csakis a tlkvi. rttás 71. §-ban foglalt általános szabály alól a 73. §-ban statuált kivételes, kedvezményes átiratás.*

Az elidegenítési ügylet érdemi bírálatába, sőt a szerződés alakai kellékeinek vizsgálásába sem mehet bele a hagyatéki bíróság s így azt nem is korlátozhatja, mert a szerződés alakai kellékeit a telekkönyvi hatóság van hivatva elbírálni, ha pedig a szerződő felek közt kiskorúak vagy gondnokság alatt levők is vannak — és pedig az 1894. XVI. t.-cz. által megállapított tágabb értelemben véve —

akkor az elidegenítési ügylet jóváhagyása kérdésében a gyámhatóság van hivatva határozni.

A hagyatékbirósági beleegyezés tekintetében az előfordulható esetek két csoportba oszthatók.

1. Megkülönböztetünk oly eseteket, a melyekben a beleegyezés *megadandó*, ha t. i. az elidegenítés az összes érdekletteknek s vitás kérdések esetén az összes igényt tartóknak hozzájárulásával jött létre s a mennyiben a szerződő felek között kiskorúak vagy gondnokság alatt állók is vannak, a gyámhatóság a jogügyletet jóváhagyta. Ez esetben a hagyatéki bíróság egyszerűen constatálja, hogy a kedvezményes átiratás összes előfeltételei megvannak s ez esetben a beleegyezést meg sem tagadhatja.

2. Megkülönböztetünk oly eseteket, melyekben a beleegyezés *megadható*, midőn t. i. nem valamennyi érdekelt, illetve igényt tartó járult az elidegenítéshez, de a hagyatéki bíróság úgy találja, hogy az elidegenítést ellenző félnek az örökösödési eljárás során figyelembe veendő érdekét az elidegenítés nem érinti. Ezen esetben a beleegyezés természetesen meg is tagadható.

Az első pont alá tartozó esetekre vonatkozó rendelkezések tulajdonképen csak praecisirozva tartalmazták ugyanazt, a mi az 1872. évi 27074 sz. igazságügyministeri körrendeletben eddig is bent foglaltatott. Visszaesést e tekintetben semmi esetre sem lehet megállapítani.

A másodsorban említett esetekben a hagyatéki bíróság kötelessége mindenekelőtt megállapítani, hogy kik és mily czimen vannak a hagyatékbán érdekelve s különösen, hogy az elidegenített ingatlanra vonatkozólag kik az igénylők. Azután elbírálandó, hogy az elidegenítést ellenző félnek az örökösödési eljárás során figyelembe veendő érdekét mennyiben érinti az elidegenítés s a mennyiben a hagyatéki bíróság úgy találja, hogy az az elidegenítést ellenző félre nem sérelmes, a közvetlen átíratásba beleegyezhet.

Ezen intézkedés tehát épen arra szolgál, hogy az olyan felek, a kiknek érdeke ez által sérelmet nem szenved, az eljárást meg ne akadályozhassék, s míg annakelőtte csakis az összes érdekelt hozzájárulásával volt a közvetlen átíratás eszközölhető, most ezek ellenkezése daczára a hagyatéki bíróság abba beleegyezhet. Hogy pedig azon körülményt, vajjon ezen ellenző felek érdekét az elidegenítés mennyiben érinti, a hagyatéki bíróság bírálja el, sérelmet

nem látok, mert a beleegyezés megtagadása esetén is nem az elidegenítést tagadja meg, illetve nem a tulajdon feletti szabad rendelkezést korlátozza a hagyatékbiróság, hanem csakis a kedvezményes átíratást és ha az eladók az eljárás során az eladott ingatlanhoz való kizárólagos igényüket illetve jogukat beigazolják, a tulajdonjog bekebelezésének mi sem fogja útját állani.

Ezen intézkedés tehát határozottan haladás a régi állapotokhoz képest. A második, a mit ezen szakaszban mint újítást felfedeztem, az, hogy a beleegyezés megadandó, ha a gyámhatóság a jogügyletet jóváhagyta «*vagy pedig a képviselő által meg nem adott hozzájárulást a saját hozzájárulásával pótolja.*» Ezen pár szó igen fontos kijelentést tartalmaz és sok huzavonának veheti elejét. Sokszor a kiskorúak, gondnokság alattiak képviselői családi gyűlölködésből, tudatlanságból, néha mert a felelősséget vélik magukról elháríthatni, az elidegenítéshez hozzájárulni vonakodnak. Igen helyes hogy ilyen esetekben a gyámhatóság, mint a kiskorúak vagyonának őre, ezen beleegyezést a saját hozzájárulásával pótolhassa.

Végre újítás az is, hogy ha az érdekeltek kéri, «a vevő tulajdonjogának bekebelezése végett a szerződésnek és a beleegyezés tárgyában hozott végzésnek áttétele mellett a hagyatéki bíróság a telekkönyvi hatóságot közvetlenül keresi meg». Ezen rendelkezés a mellett, hogy az eljárást még rövidebbé és egyszerűbbé teszi, olcsóbb is, miután ily módon a kérvény és felzet bélyegei is megtakaríthatók.

Az, hogy a beleegyezés az örökhagyó halálától számított 3 hó előtt csak azon esetekben adható meg, a melyekben az átadás is meg van engedve, a 74. §. folyománya és csak az eljárás nyilvánossága, úgy a hagyatéki igények esetleges eltitkolásából származható bonyodalmak elkerülése végett contemplált intézkedés.

Miután azt hiszem, hogy a fentebb előadottak alapján sikerült meggyőznöm a tisztelt cikkíró urat, hogy ezen hagyatékbirósági beleegyezés nem olyan veszedelmes és jogfosztó valami, és hogy a 94. §. legkevésbé sem korlátozza a tulajdon feletti szabad rendelkezést, még azon nózetemnek is bátorkodom kifejezést adni, hogy épen a míg jogállamban élünk, az ilyfajta kivételes és kedvezményes átíratásoknál az ilyen *tisztán hitelesítési cselekményre* jogrendészeti szempontból is szükségünk van.

Dr. Angyal Béla
kir. közjegyző helyettes.

Vegyések.

A közjegyzői karnak részvétele a honfoglalás ezredéves emlékének megünneplésében.

E fontos tárgyban folyó év márczius 31.-én tartott ülésében az országos egylet közp. bizottsága meghozta régen várt határozatát. Tudvalevő, hogy az országos bizottság annak idején pályázatot hirdetett egy műnek megírására, melynek feladata volt a magyarországi közjegyzőség történetének megírása, tekintettel a régi császári, királyi, pápai és főúri jegyzőkre, valamint a hiteles helyekre, ezek hatáskörének, mindig a maihoz viszonyítva, ösmertetésével. A tárgy nehézsége okozhatta, — a feladat egész régi peres és perenkivüli eljárásunk tanulmányozását feltételezi, — hogy a határidőig, folyó év márczius 31.-éig, csupán egy pályamű érkezett e jeligével «*Justitia est regnorum fundamentum.*» Ez a pályamunka egy bizottságnak adatott ki, melynek tagjaivá *Zimányi Alajos, Rupp Zsigmond* és *Horváth Károly* kir. közjegyzők választottak meg.

Ezen pályázaton kívül, melylyel az országos egylet remélhetőleg eléri célját hogy az ezredéves ünnep alkalmából jogirodalmunkat egy értékes monografiával gazdagítsa, a közjegyzői kar ünneplésére nézve a következő modalitások mentek határozatba.

Folyó év szeptember 6.-án ünnepélyes közgyűlése tartatik az országos egyletnek (a budapesti kir. törvényszék esküdtszéki tárgyalási terme van a gyűlés helyéül kiszemelve), melyre az országos egylet tagjain kívül az összes kir. közjegyzők, helyettesek és jelöltek, nem különben a rokon jogi karoknak és közéletünknek egyéb kitűnőségei is meg fognak hivatni. Az ünnepi gyűlésnek egyedüli tárgyát a karunk egyik tagja által tartandó ünnepi beszéd, valamint a főtérített pályázatra vonatkozó jelentéstétel fogja képezni. A rendes évi közgyűlésnek egyéb tárgysorozata a diszgyűlést követő napra, mint folytatólagos gyűlési napra marad. Elhatározta azonfelül a közp. bizottság, hogy a közjegyzői folyóirat szeptemberi száma nagyobb terjedelemben és az ezredéves ünnepre, illetve karunk történetére vonatkozó cikkekkal ünnepi szám gyanánt adassék ki.

Egyebekben a márczius 31.-én tartott központi bizottsági ülés még a közjegyzői állások szaporítása és a nyugdíjintézet kérdésével

foglalkozott. Az elsőre vonatkozólag a bizottság elnöke, *Zimányi Alajos*, előterjesztette, hogy szükségét látja az egyesület állásfoglalásának ez ügyben, mert a közjegyzői egyesület hivatva van a magy. kir. közjegyzők összességének érdekeit minden irányban képviselni és megővni, A kamarák ugyan, mint illetékes tényezők, a kérdésben nyilatkoznak, de tapasztalatból tudja, hogy az ily nyilatkozatok figyelembe alig jönnek, főleg azért, mert a különböző kamarák nézete és véleménye legtöbbször eltér egymástól. Az egyesület önállóan nyilatkozhatik s főleg az összes kívánalmakat magában foglaló előterjesztés által könnyebben célt is ér. Ennélfogva tekintettel arra, hogy a közjegyzői állások szaporításának kérdésében az egyesület elvileg a szaporítások mellett van, de csak azon feltétel alatt, hogy a közjegyzői hatáskör kiterjesztessék, indítványozza, hogy a közjegyzői állások szaporításának kérdésében egy a közjegyzői hatáskör kiterjesztése és a közjegyzői díjszabás revisiójára vonatkozó kész törvényjavaslattal forduljon az egyesület az igazságügyminister úrhoz. Egyben előterjeszti elnök, hogy ő egy ily törvényjavaslatot már el is készített és kéri, hogy az egy három tagú bizottságnak áttanulmányozás végett adassék ki s a 3 tagú bizottság által beterjesztendő szöveg bocsáttassék azután az ideai közgyűlés elé, melynek elhatározása szerint lesz azután a javaslat az igazságügyminister úrhoz felterjesztendő.

Rupp Zsigmond elvileg elfogadja azon előterjesztést, hogy egy kész javaslattal forduljon az egyesület a szakminiszterhez, de nagyon fontosnak tartja, hogy ebben a javaslatban érvényre emeltessenek lehetőleg mindazon kívánalmak, melyeket az egyes kamarák a közjegyzői állások szaporításának kérdésében elfoglálnak, miért is a javaslat szövegének bizottsági megállapítása előtt beszerzendőnek tartja az egyes kamarák e tárgyban tett felterjesztéseit, ha ilyent egyik-másik kamara nem tett volna, az e tárgyban közlendő nézetét.

Horváth Károly nem akarná a törvényjavaslatot elhamarkodni, időt kíván engedni ennek alapos megvitatására s arra való tekintettel, hogy közjegyzői törvényünknek nem csak a hatáskör tekintetében intézkedő szakaszai, hanem sok egyéb része is módosítást igényel, ajánlja az egész közjegyzői törvény és díjszabályzat revisióját s ezt felölelő egységes törvényjavaslat előterjesztését.

Mannheimer Ignác az időt nem tartja alkalmasnak a közjegyzői intézmény codificatiojára; elérni kívánja az elérhetőt, miért is a

javaslatot csak a közjegyzői hatáskör s a díjszabályzat revisiójára kívánja kiterjeszteni.

A többség az elnöknek *Rupp* indítványával kiegészített előterjesztését elfogadván, központi bizottsági határozattá lett, hogy a közjegyzői állások szaporításának alkalmából a központi bizottság a közjegyzői hatáskör kiterjesztése és a díjszabályzat revisiója tárgyában kész törvénytervezettel lép az ideai közgyűlés elé, hogy az ennek elhatározása szerint az igazságügyministeriumhoz felterjesztessék. Ezen törvényjavaslat elkészítése céljából megkeresendők az elnökség által az összes kamarák a felvetett kérdésben elfoglalt álláspontjuk s főleg a ministeriumhoz esetleg felküldött előterjesztéseik közlése végett. A nyerendő adatok és a *Zimányi-féle* javaslat alapján az elnökség által elkészített a törvénytervezet s ez a központi bizottság tagjaival még oly időben közlendő, hogy egy az ideai közgyűlés előtt tartandó központi bizottsági ülésen e tervezet megvitatható legyen. Az ekként elfogadandó törvénytervezet ezután a folyó évi közgyűlés előtt legalább két héttel a közjegyzői egyesület tagjaival közlendő lesz.

A mi a nyugdíj intézet kérdését illeti, elnök bemutat egy rövid tervezetet, melyben lefektetett elvek alapján ezen immár elszenderült eszmét megvalósítani kíváná. A tervezet felolvasása után az ülés örömmel üdvözli a nyugdíj intézet kérdésének napirendre hozatalát, de tekintve, hogy a nyugdíjegyesületnek ezen tervezet alapján való megvalósítása a tervezetnek szakértői megvizsgálását igényli, felkéri a központi bizottság a tervező elnök urat, hogy az özvegyi és árvasegély, mint főkvánalmak figyelembevételével a tervezet megvalósíthatása tekintetéből valamely szakértőt meghallgatni s ennek véleményét a központi bizottsággal mihamarabb közölni sziveskedjék.

A magy. kir. igazságügyministerium a helyettesítés ismert vitás kérdésében a budapesti kir. közjegyzői kamarához annak 1895. évi december hó 18.-án kelt, folyóiratunk januári számában közölt előterjesztésére a következő leíratot intézte.

58350/95 I. M. I./A. szám.

Az 1886. VII. t. cz. 9. §-ának miként leendő értelmezése tárgyában 1895. évi december hó 18.-án szám megjelölése nélkül kelt felterjesztésében a kamara azon nézetének adott kifejezést, mely szerint a hivatkozott törvényszakasz akként értelmezendő, hogy a székhelyétől távollevő kir. közjegyző helyett sem annak helyettese, sem a járásbíró nem végezhet közjegyzői teendőt még halasztást nem szenvedő esetekben sem, olyankor, a mikor a székhelyétől távol levő közjegyző a saját kerületében hatáskörébe tartozó teendőket teljesít.

Az 1874: XXXV. t. cz. módosításáról és kiegészítéséről szóló törvényjavaslat ministeri indokolásában világosan meg van említve, hogy az 1874. XXXV. t. cz. 25. §-ának újabb szakasszal való helyettesítése azért vétetett tervbe, mert az 1874: XXXV. t. cz. 25. §-a kétséget hagyott fenn egyebek közt az iránt is, hogy «ha a közjegyző hivatala székhelyétől távol van és helyettese, vagy székhelyén más kir. közjegyző nincs, ezen idő alatt a járásbíró végezhet-e helyette teendőket?»

Az ezen kétely megszüntetése végett javaslatba hozott szakasz első bekezdésének szövegével teljesen megegyezik az 1886: VII. t. cz. 9. §-ának első bekezdése.

Kiviláglik ebből, hogy az utóbb hivatkozott törvény 9. §-ában említett akadályoztatás esetei közé tartozik az is, a mikor a kir. közjegyző nincs a székhelyén, hanem attól távol, akármivel van elfoglalva, továbbá, hogy a szóban forgó törvényszakasz beiktatásának az volt a célja, hogy halasztást nem szenvedő esetekben a közjegyzői székhelyen a kir. közjegyző bármely okból való akadályoztatása, tehát phisikai távolléte alkalmával is, lehessen hiteles személy működését igénybe venni.

A kamara által eszközölt értelmezés mellett a törvény nem felelne meg ezen céljának, mert azon értelmezés mellett olyan ese-

tekben, a mikor a közjegyző szorosabb értelemben vett közjegyzői teendők teljesítése végett székhelyéről eltávozik: napokon, sőt gyakran heteken át nem lehetne a közjegyzői székhelyen hiteles személy közreműködését igénybe venni, a mi pedig váltóóvások felvétele vagy más halaszthatatlan teendők esetében a gyakorlati élet követelményeivel egyáltalán nem volna összeegyeztethető.

A szóban forgó törvényszakasz szövegének, történetének és céljának egybevetéséből kétségtelenül kitűnik tehát, hogy a járásbíró vezetője van hivatva a halaszthatatlan közjegyzői teendők elvégzésére abban az esetben is, ha a közjegyző hivatalos járatban székhelyétől távol van és helyettese, vagy székhelyén más kir. közjegyző nincs; és ezen értelmezéssel alkalmazandó a törvény a járásbíró hatásköre tekintetében nemcsak arra az esetre, ha a közjegyző a bíróságtól átruházott hatáskörbe tartozó, tehát hivatalos teendők teljesítése végett van távol székhelyétől, hanem arra az esetre is, a mikor a kir. közjegyző szorosabb értelemben vett közjegyzői teendőkkel van székhelyétől távol elfoglalva.

A lugosi kir. járásbíróhoz 37919/94 I. M. sz. a. intézett és az igazságügyi közlöny IV. évf. II. számában közlemény alakjában közzétett rendelettel is ezt az álláspontomat juttattam kifejezésre, de azon rendelettel csak a járásbírónak a közjegyzői teendőkre vonatkozó hatásköre volt megjelölendő s így természetes, hogy az említett rendeletben a közjegyzői helyettes (épen úgy mint fönnebb) csak mellékesen, mint a járásbíró a közjegyzői teendők tekintetében kizáró közeg van fölemlítve, ellenben a közjegyzői helyettes hatásköre (mely az említett rendelet kibocsátása alkalmával nem látszott kérdésesnek és a mely nem is az értelmezés tárgyát képezett törvényszakaszban, hanem az 1886: VII. t.-cz. 5. és 6. §-ában van szabályozva), tüzetesen nincs megjelölve.

A közjegyzői helyettes hatáskörére vonatkozólag helyeslem a kamarának az 1874. XXXV. t. cz. 24. §-ára alapított ama nézetét, mely szerint a közjegyzői helyettes szorosabb értelemben vett közjegyzői teendőt nem végezhet olyan időben, a mikor a helyettesített közjegyző maga is szorosabb értelemben vett közjegyzői teendőkkel — bár székhelyétől távol — van elfoglalva. Helyeselnem kell ezt a nézetét már abból az okból is, mert a szorosabb értelemben vett közjegyzői teendők teljesítése végett székhelyéről eltávozó közjegyzőnek magával kell vinni a közjegyzői pecsétet, mihez képest ilyen

esetben a közjegyző távolléte alatt annak irodájában nem vehető fel olyan okirat, melyhez a pecsétnek alkalmazása szükséges.

Ebben az esetben azonban a székhelyétől távol levő közjegyző, még ha igazolvánnyal ellátott helyettese van is, a szorosabb értelemben vett közjegyzői teendők tekintetében tényleg nincs helyettesítve, mert a kamara által kiállított helyettesítési igazolvány hatálya erre az esetre ki nem terjedhet; mihez képest ilyen esetben az 1886: VII. t.-cz. 9. §-a értelmében — hacsak a székhelyen más kir. közjegyző nincs — a járásbíró vezetje van hivatva a haszthatatlan közjegyzői teendőket elvégezni.

Végül értesítem a kamarát, hogy a kir. járásbíró vezetje közhitelességű és a törvényben meghatározott esetekben közjegyzői teendők elvégzésére is hivatott közeg lévén, az általa fölvetett közokiratok ezen minőségüket még abban az esetben sem nélkülözik, ha a járásbíró a közjegyzővel szemben megszabott hatáskörét túl lépne, mert a törvény által a közjegyző és járásbíró hatásköre közé felállított korlátok csak fegyelmi jelentőségűek. Az esetre tehát, ha a kir. járásbírók a szóban forgó törvényszakaszt a járásbíró hatásköre tekintetében a fentitől eltérő módon értelmeznék — a járásbírók vezetői által a fentebbi törvényt magyarázat alapján felvett közokiratok érvényessége véleményem szerint nem válhatik kérdéssé. Ebben a kérdésben egyébiránt magától érthetőleg a bíróság feladatát képezi adott esetben határozni.

Budapesten 1896. April hó 1.-én.

A minister helyett
Plósz s. k.
államtitkár.

Fenntartjuk magunknak, hogy a leiratra következő számunkban részletesen visszatérjünk.

A budapesti kir. közjegyzői kamara a területén levő vidéki állások szaporítása tárgyában a következő feliratot intézte az igazságügyi Ministerhez.

Nagyméltóságú Minister Úr!

Kamaránkat 5622/1896. I. M. I./A. szám alatt felhívni méltóztatott, hogy az érdekelt kir. közjegyzők meghallgatása után, véleményes jelentést tegyünk: a kamara területében, a vidéken, a közjegyzői szervezeten tervbe vett változtatásokat tárgyzólag.

Felhívott intézvényében Nagyméltóságod e tervzetét «a kir. közjegyzői ügyforgalomnak az örökösödési eljárásról szóló 1894. XVI. törvénycikktől várható emelkedésére;» s az illető járások területi kiterjedésére és lakosságának számára alapítja: kiemelve, hogy különös figyelembe venni kívánja egyfelől, a jogkereső közönség érdekeit, másfelől a kir. közjegyzői álláshoz mért jövedelem biztosítását.

A midőn mostan, a Nagyméltóságod intézvénye mellett közlött, a szécsényi és sziráki járások néhány lakosának ./. alatti, a vám.-mikolai kir. járásbíróhoz tartozó községeknek 2/. alatti, Bundy Károly s érdektársainak 3/. alatti kérvényeit visszacsatoljuk: bemutatjuk egyszersmind az érdekelt kir. közjegyzőktől, meghallgatásuk végett hozzájuk intézett és 4/. szerint nekik kézbesített felhívásunkra beérkezett előterjesztéseket, és pedig

1. a balassa-gyarmati kir. közjegyzőét (mellékkel) 5/. alatt,
2. Babics Béla, és Lipcsey Péter egri kir. közjegyzőket 6/. (és 7/. alatt,
3. az ipolysági kir. közjegyzőét (mellékkel) 8/. alatt,
4. a monori kir. közjegyzőét (mellékkel) 9/. alatt,
5. a moori és székesfehérvári kir. közjegyzőket (mellékkel) 10/. alatt és melléklet nélkül 11/. alatt.

S mindezen alapokon és a Nagyméltóságod intézvényében kiemelt minden tekinteteknek méltató figyelembe vételével, véleményes jelentésünket következőkben van szerencsénk tiszteletteljesen előterjeszteni.

A) Átalánosságban.

1.) Új közjegyzői állások szervezése iránti nézeteinket s óhaj-tásainkat ismételve kifejeztük már az igazságügyi kormányzat előtt, egközelebb a Budapest fő-és székváros területén tervbe vett új állások szervezése tárgyában Nagyméltóságodhoz f. évi február 12-én 15/1896 kk. szám alatt intézett felterjesztésünknek is mellékét képező emlékiratban: mely szerint új közjegyzői állások szervezését, úgy a nagyközönség, mint az intézmény érdekében, csakis az igazságszolgáltatásnak a peres ügyeken kívüli eljárások nyügétől s tömegétől felszabadításával s azoknak a közjegyzői hatáskörbe átszár-maztatásával, szóval a közjegyzői hatáskör okszerű kiterjesztésének keresztül vitelével lehet tanácsosnak és czélszerűnek elismerni.

A közjegyzői hatáskör kiterjesztése mellett szól azon körülmény is, hogy mint a már lejárt 20 év tapasztalata mutatja, az ügyforgalom, a hatáskör jelen szűk keretében is, habár csekély fokozatban, de emelkedőben van: kétségtelen bizonyosságául annak, hogy az intézmény bevált s fejlesztése közérdekben kívánatos.

2.) Az 1894: XVI. törvényczikkben megalkotott örökösödési eljárásról szóló törvényre nézve maga Nagyméltóságod írja, hogy attól a közjegyzői ügyforgalomnak emelkedése csak *várható*, tehát még be nem következett, — de be sem következhetett, — mert az ime még csak két és fél hónapos életű, hatálya ennél fogva még ez idő szerint megközelítőleg sem ítélhető meg: minélfogva mielőtt az alap, az eredmény — mely még csak várandóságban van — meg nem szilárdul, arra már is új szervezeteket építeni, mindenesetre időelőtti; és kockázata az intézménynek, kockázata az eddigi úttörők, s az új szervezetekbe jó reménnyel belépők anyagi sor-sának.

Legyünk egy kis türelemmel, az intézmények megszilárdulá-sára mindenkor és mindenha idő kellett, sokszor évtizedek: várjunk legalább pár év tanulságaira.

Annyit már idáig is érezhetni, hogy az 1894: XVI. t.-cz. 42. §. az ingatlanok sőt a nagyobb értékkel bíró ingók megbecs-lését csakis az érdekelt felek valamelyikének kérelmére engedvén megtörténni: a leltári értékek jelentékenyen leapadtak. Nemkülön-ben érzik már az 1894: XVI. t.-cz. X.-ik fejezetében letett rendel-kezések hatálya, mely a hirdetményi eljárást az ingóságokból álló

hagyatékokra is megengedvén: a hagyatékoknál a közjegyzői inge-rentia szükségletét apasztja.

Nem akarunk ezen intézkedéseknek a kincstári érdekek szabá-lyaival egybenfüggésére vonatkozni, mert a kincstár bizonyára megó-vandja érdekeit s nem tartja magát a felek által fölvétetett leltári értékekhez: egyedül mint oly ténybeli következményekre utalunk, melyek ezen intézkedések folyományában a közjegyzői díjak csou-Kitására, a valóságnak meg nem felelő voltuknál fogva, érzékenyen kihatnak, s a közjegyző existentiaját igen is érintik, tehát bele üt-közik épen azon tekintetbe, melyre Nagyméltóságod is sulyt helyez, hogy a közjegyzői álláshoz mért jövedelem, eljárása közhitelességi jellegének megfelelően, tisztességes mérvben biztosítva legyen.

3.) A Nagyméltóságod intézvényében új közjegyzői állások szervezésének másik alapjául veszi aztán az illető járások területi kiterjedését és lakosságának számát: ámde a járások területi kiter-jedése ma sem nagyobb mint volt az első állások szervezésénél 1875-ben, a mikor az, az illetékes körök meghallgatásából meritett alapos tájékozás után, a közjegyzői stallumokra beosztatott; a la-kosság száma pedig, azt hisszük, mert e részben statistikai adatok nem állanak rendelkezésünkre, a vidéken alig és semmi esetre je-lentékenyen nem emelkedett.

Igénytelen nézetünk szerint az új állások szervezésének alap-jául: csakis a közjegyzői ügyforgalom jelentékeny emelkedése szol-gálhatna.

A közjegyzői ügyforgalom adatai a Nagyméltóságod ministeriu-mában vezetett törzskönyvből részletesen láthatók, úgy együttvéve, mint külön-külön minden egyes közjegyző ügykörében.

A m. kir. igazságügy ministerium által 1881—1891. és foly-tatólag 1892—1894. évekről tehát 8 évről kiadott jelentésekbe fog-lalt táblázatokból azt látjuk, hogy a budapesti kir. közjegyzői ka-mara területén szervezett 33 közjegyzőnek az ügykönyvbe vezetett ügyletei száma tett

az 1887—1891 öt évi cyclusban	26.041
az 1892—1894 három évi cyclusban két-ség kívül emelkedően	27.112

Együtt e 8 év eredményében 53.153 számot,

melyből névalírás hitelesítésekre esik

1887—1891-ben	13.992
1892—1894-ben	15.207
együtt	29.199 szám.

A közjegyzői agendáknak jelentékenyen csekély javadalmazással járó nagyobb része, a névalírások hitelesítése tehát átlag és állandóan több mint felét (egy-egy közjegyzőknél bizony $\frac{3}{4}$ -ét) teszi az ügyletnek: míg a többi 23954 szám eloszlik a tanúsítások s szerződések és végrendeletek különböző ágaira.

Ha már átlagositjuk a 33 közjegyző 8 év alatti 53153 számban jelenkező ügyforgalmát: egy-egy közjegyző ügyforgalma a 8 év alatt a törtek elhagyásával 1610 ügyszámot mutat, melyből egy évre 201 ügyszám esik.

Természetes, mert helyi és sok egyéb körülmény s viszony befolyásolja, hogy ezen 53153 ügyszám nem egyenlően oszlik meg a 33 közjegyző közt: de az átlag szám föltétlen bizonyosága annak, hogy az ügyforgalom újabb közjegyzői állások szervezését nem igényli; s a törzskönyvnek előttünk is ismert adatai, mint az 5-11/. mellékek némelyikében felsorolva is van, több közjegyzői állás ügyforgalmát 135—300 ügyszám közt váltakozva mutatják. Például hozzuk ezt fel, mert az agendák minden ága: ugyanezen relatiót mutatja.

Kijegyeztük a Nagyméltóságod ministeriumánál vezetett közjegyzők törzskönyvéből a budapesti kir. közjegyzői kamarához tartozó 21 vidéki közjegyző ügyforgalmából az ügykönyvbe jegyzett ügyletek össz-számát s az azokból a névalírások hitelesítésére eső számokat.

E kimutatás, melyet 12. a. csatolunk, a fentebb kitüntetett átlagtól némiképp kedvezőbb relatiót mutat; a 21 vidéki iroda közül a 135—300 átlag ügyszám 1887-ben 12 közjegyzői irodában volt 292—296 ügyszámmal, ellenben 8 év múlva, 1894-ben már csak 10 közjegyzői irodában volt 137—259 ügyszám, míg a többi irodák ügyszáma többé-kevésbé emelkedett s vidéken általán az aláírások hitelesítésének száma kisebb arányt mutat. Az összeredmény azonban az ügyforgalom ezen 8 év alatti emelkedésének számításában mégis csak jelentéktelen, mert

1887-ben volt a vidéki közj. ügyforgalma	6367
1894-ben pedig	7581
az emelkedés tehát	1214.

Igy, ha a vidék új közjegyzői állások szervezésével megterheltek, nem lehet egyéb következése, mint hogy a régebbi stallumok is elsenyvednek s az új stallumok sem lesznek képesek fenállani, mi bizonyára csakis a közjegyzői intézmény elposványodását eredményezné.

Végzetes tévedés lenne azt hinni, hogy új közjegyzői állások szervezésével az ügyforgalom: az ügyfeleknek a közjegyző igénybevételéhez jutása folytán tetemesen megkönnyítve leendvén, emelkedni s minden egyes közjegyző munkaköre növekedni fog.

Tény ugyanis, mely előtt nem lehet szemet húnyni, hogy a vidék ügyforgalmát, kiválóan szerződésekben, végrendeletekben s hirdetményes hagyatéki ügyekben a községi s körjegyzők, kikhez a népet sokszerű érdekeiknek azoktól függősége köti, bonyolítják le: mely eljárásoknak szerencséje vagy szerencsétlensége, azon jegyzői kar egyes tagjainak több-kevesebb képzettségétől függ, de mely képzettségek különböző mérve a közérdek szolgálatának semmi esetre sem felelős szavatolója.

Ha a községi s körjegyzők, az ő munkaerejüket s munkabírásukat teljesen igénybevevő, most is mellékes jövedelmekért nem ritkán háttérbe helyezett közigazgatási kötelmeik betöltésére korlátoztatnának: a közjegyzői ügyforgalom, úgy belterjességében, mint a közérdekekre kihatásában, kétségtelenül jelentékeny emeltyűt nyerne.

Igy aztán s a közjegyzői hatáskör kiterjesztése mellett: az intézmény új közjegyzői állások szervezését megbírná, s a közérdek és a jogrendnek hathatósan szolgálna.

Ezen általános érveink természetesen nem meritik ki a tárgyat, de az emlékiratokban úgy a kamara, mint a közjegyzői egyesület azokat ismételve kifejtvén s az igazságügyi kormányzathoz felterjesztvén: e helyütt csak is a Nagyméltóságod intézvényében érintett motívumokra voltunk bátrak kötelességszerűen vonatkozni.

B) A részletekben.

I. A balassa gyarmati kir. közjegyzőség megosztásának kérdése egyszer már felmerült: Nagyméltóságodnak 5413. I. M. 1893 számú intézvénye folytán. Akkor a kamara, meghallgatta a balassa.

gyarmati s losonczy kir. közjegyzőket s azok előterjesztésének becsatolása mellett tette meg épen az ottani viszonyokat személyes tapasztalásból ismerő, előbb Balassa Gyarmaton volt kir. közjegyző Jeszenszky Danó előadmánya alapján, Nagyméltóságodhoz 1893. ápril 22. én, kelt felterjesztését: melyben kifejezett véleményét, abban a balassa gyarmati kir. közjegyzőnek 5/. alatti kifejtései által még inkább megerősítve, ma is fentartja.

2.) Az egri kir. közjegyzőség megosztásának kérdése már szintén felmerült egyszer: Nagyméltóságodnak 20447/I. A. I. M. 95 számú intézvénye folytán. Ezen ügyben Dr. Weinmann Fülöp előadmánya alapján, a kamara Nagyméltóságodhoz az 1895. évi 372 sz. alatti felterjesztését tette: melyhez az ujabban meghallgatott Babics Béla s Lipcsey Péter 6/. és 7/. alatti előterjesztései után ez idő szerint is ragaszkodik.

3.) Az ipolysági kir. közjegyzőség területéből egy új közjegyzői állásnak Vámos-Mikola székhelylyel szervezése kérdésében, méltánylandónak tartjuk Schiller Antal ipolysági kir. közjegyző 8/. alatti előterjesztésében kifejtett érveket s adatokat; annál inkább mert az azon előterjesztéshez D. alatt mellékelt s Hont megye közönségéhez intézett leirata szerint Hont megyének területi beosztásában lényeges változtatások vannak tervbe véve s tárgyalás alatt, melyek ha végrehajthatnak, az ipolysági közjegyzői területet már lényegesen megcsönkítani fogják: mindezen okoknál fogva Vámos Mikola székhelylyel a vámos mikolai kir. járásbiróság területére s általán Hont megyébe új közjegyzői állás szervezését nem ajánlhatjuk.

4.) A monori kir. közjegyzőségéből a nagykátai kir. járásbiróság területének kiválasztásával ottan új közjegyzői állás szervezésére vonatkozólag: Nagyméltóságod 23127 I. M. 1893. szám alatt a kamarát már egy ízben véleményezésre felhívta.

A kamara akkor, különös tekintettel arra, hogy Nagyméltóságod a budapesti kir. ítélő tábla elnökének jelentése folytán kezdeményezte az eljárást, az ügyforgalmi viszonyoknak a helyszínén tanulmányozására Rupp Zsigmond budapesti kir. közjegyzőt küldötte, kinek jelentését a kamara a monori kir. közjegyző nyilatkozatával együtt 1893. augusztus 12.-én kelt véleményes jelentése kapcsában Nagyméltóságodhoz beterjesztette; s Nagyméltóságod annak elintézésében 37.259 I. M. 1893. számú intézvényében kimondotta, miszerint «a monori, nagykátai, ácsai és rácskévei kir. járásbiróságok

területén, még egy kir. közjegyzői állás rendszeresítését szükségesnek nem találta.»

1893.-tól fogva azon területnek körülményei s viszonyaiban semmi oly alakulás vagy változás elő nem fordult, mely Nagyméltóságodat akkor kijelentett megállapodásától eltérni javasolhatná.

Sőt ellenkezően, ha Nagyméltóságod kamaránknak a közjegyzői állásoknak Budapestre tervezett szaporítása tárgyában felterjesztett véleményes előterjesztésében foglalt amaz eventualis javaslatot, hogy Kőbányán új közjegyzői állás szervezésével, ahhoz Soroksár, Kossuthfalva, Erzsébetfalva, P. Szt. Lőrincz, Kis-Pest, R. Keresztúr, R. Csaba, Rákos és Rákosfalva területei is csatoltassanak netán elfogadja: az esetben a monori kir. közjegyzőség területe, mint arra a monori kir. közjegyző 9/. alatti előterjesztésében maga is vonatkozik, már nevezetesen le fogna apadni s így még további apasztással a monori kir. közjegyzői stallum megszűnne életképes lenni.

Nincs tehát oka e kamarának arra, hogy e részben 1893. augusztus 12.-én kelt véleményes jelentésétől eltérjen, s azt ez idő szerint még inkább fentartja.

5.) A moóri kir. közjegyzőség területéből, a vaáli kir. járásbiróság területére szintén tervbe vesz Nagyméltóságod, a mennyire kivehető, egy új közjegyzői állást szervezni «ha a moóri kir. közjegyző hajlandó volna Vaálba vagy Székesfehérvárra való áthelyezését kérni,» mely esetben (Moor) «a székesfehérvári kir. közjegyzőséghez volna csatolható, akképen, hogy Székesfehérvárott egy második kir. közjegyzői állás szerveztetnék.»

A moóri kir. közjegyző 10/. alatti nyilatkozata szerint: sem Vaálra sem Székesfehérvárra menni nem hajlandó.

A magyar korona országainak helységnévtára legujabb kiadása szerint Moór 1015 házzal és 9309 lakossal, míg Vaál csak 428 házzal s 3017 lakossal bír: minélfogva természetes, hogy a helyi ügyforgalom élénkebb a vasuti állomással is bíró Moórott, mint az ezt nélkülöző Vaálon; mely körülmény egyszersmint a moóri székhely fontossága mellett dönt s a közjegyzőnek azon helyhez ragaszkodását igen is indokolja.

A székesfehérvári második közjegyzői állás szervezése általán nem látszik gyakorlatnak a moóri állás felhagyásával.

Ezen ügy nevezhető vaáli kérdés ismételve tárgyalatott már két ízben az igazságügyi kormányzatnak előbb 30194/1889. sz. intéz-

vénye folytán, melyre kamaránk 1889. szeptember 21.-én 325 sz. alatt, majd ismét 1893.-ban a moóri kir. közjegyzőnek a kamara utján 1893. február 25.-én 70 sz. a. véleményes jelentése kapcsán felterjesztett kérvénye folytán: mely utóbbi elintézésében 6910 I. M. 1893. sz. alatt értesítette Nagyméltóságod Fehér vármegye közönségét «hogy a vaáli kir. járásbiróság területére ez idő szerint sem rendszeresíthet külön kir. közjegyzőséget.» Megjegyezte azonban, hogy a vaáli járásbeliek érdekére való tekintettel hajlandó lesz, azon esetben, ha a moóri kir. közjegyzői állás üresedésbe jön, a székesfehérvári kir. törvényszék kerületében levő kir. közjegyzőségek újabb beosztása iránt, a tárgyalást folyamatba tenni.»

Az ügy mai állásában is fentartjuk 1893. február 25.-én 70 szám alatt felterjesztett jelentésünkben kifejtett tiszteletteljes véleményünket.

Budapesten, 1896. márczius hó 24 napján.

A budapesti kir. közjegyzői kamara.

Pocsy György kecskeméti kir. közjegyző irodájában állandó helyettest kíván alhalmazni. Ajánlatok egyenesen a nevezett közjegyző úrhoz intézendők.

FOLYÓIRAT

a perenkivüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára.

A magyarországi királyi közjegyzők közlönye.

→ Kiadja a magyarországi kir. közjegyzők országos egylete. ←

Szerkeszti Dr. CHARMANT OSZKÁR fumei kir. közjegyző.

Előfizetési ár
egész évre 5 forint, félévre 3 forint

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Fiume Riva Szápáry 8 sz. a.

Megjelenik havonként egyszer.

TARTALOM: Iránypontok. — A gyámhatóságok által követelt tárgyalási jegyzőkönyv másolatokról. — A kir. közjegyző helyettesítéséről akadályoztatása esetén. — A hagyatéki ügygondnok ügyköre. — Vegyesek.

Iránypontok.

Mind bizonyosabbá kezd válni, a mire — épen egy éve — aggódva utaltunk: hogy az új örökösödési eljárás a közjegyzők anyagi helyzetét nem javítani, hanem súlyosítani fogja. Amit akkor előre mondtunk avval a kételkedő reménnyel, hogy a következő baljósulatunkat megczáfolja, hogy t. i. a díjfokozat emelése egymagában nem jelenti a jövedelemnek is emelkedését, mikor vele kapcsolatban eltörölve lettek a tárgyalással szorosban egybe nem függő ténykedések díjazása és az általánynak fölemelhetése; hogy a törvény 4.-ik szakaszán következő kényszereljárás, tekintettel az érvényben tartott hirdetményi eljárásra, nem az értékes, hanem a jelentéktelen értékű hagyatékokat fogja a közjegyzői irodákba csődíteni; hogy az eljárási teendők növelése sok aprólékos munkájával az irodai költségek emelkedését fogja magával hozni, a mi egymagában is lenyomja majd az új díjfokozat mérlegét: mindez bekövetkezett, mi fölött kartársainknak általános, e füzetek előző számaiban már szóvá is tett tapasztalatai alapján nem lehet többé kételkednünk.

A hagyatéki becsú mellőzése, a katasteri érték alapján való leltározás (Makfalvay-féle módosítvány) az új rendnek kedvezőtlen